

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 13. avgusta.

Ne more se nam očitati, da se premalo pečemo za šolstvo in učiteljstvo, nego skoro vse številke kažejo, da nam je bila ena glavnih nalog slovensko občinstvo navdušiti za šolo, kakor smo tudi učiteljskim razmeram in potrebam vedno izpolnitve želeli ter učitelje, njihove interese in njihovo svobodo vedno zagovarjali. To nam daje pravico, da tudi zopet enkrat v negativnem zmislu izpregovorimo — o žalostnem stanju kranjskega učiteljstva, da konstatiramo demoralizacijo, ki žuga čedalje bolj ujesti se v tako važni stan.

Ob istem času, ko se učiteljstvo na slovenskem Štajerskem tako veselo in nadejno duševno giblje, ko se čedalje bolj možato in značajno otresa nemškovovalnega duševnega pritiska, kateri je na Štajerskem vse drugače intenziven nego na Kranjskem, ko se združuje in na svojem razvitju marljivo dela, — na Kranjskem gre učiteljstvo po večini rakov pot in nemškutarstvo ter neznačajnost napreduje.

V deželno konferenco štajerskih učiteljev gre iz slovenskega Štajerja lepo število inteligentnih in zavednih narodnjakov. A kranjska dež. učiteljska konferenca bode čudna; dozdrnje volitve niso narodnemu učiteljstvu na čast in bojimo se, da bodo tudi sklepi taki kakor sklepalci.

Mnogo učiteljev je, ki ali nemajo potrebne omike, ali pa so samo za svoj ljubi „jaz“ skrbeči egoisti. Kar jih je pa duševno zmožnih, po srci domovini in občni stvari še udanih, ti so nekako otrpneli in vodstvo kar prepustili renegatom in tujim priseljencem.

Te korupcije je po eni strani kriva ona sistema, ki hoče učitelja porabiti za vladnega agitatorja, po drugi pa zadržanje velicega dela našega duhovenstva. Po eni strani se učitelji denuncirajo vladi od vladnih individuov kakor je Zima, ako ne parirajo, po drugi strani pak jim fanatični kaplanje in fajmoštri, ki prazne sanje sanjajo, da bodo oni še kedaj šolo v roko dobili, polena mečejo pred noge kjer morejo, ljudstvo proti njim hujskajo in stanje neznosno delajo. Ako se še v poštev vzame, da je vsled cinčarenja Klečeplazove klike v deželni zboru, ki nij pustila šolske postave ob pravem času iziti, — zdaj učiteljska plača tako strašno neredna — potem se ne moremo čuditi, da je kranjsko učiteljstvo tako kakor je, zbežano in nemoževsko.

Poboljšanja pričakujemo v tem od časa, in sicer v prvi vrsti od mlajšega inteligentnejšega narastaja v učiteljstvu, ki bode pomnožil in ohrabil število značajnih narodnih učiteljev; v drugi vrsti pak od sprememb v občnem položju. Čas bode po eni strani odpravil denuncijante in renegate od krmila, po drugi bode pa ustanovil materialne učiteljeve razmere, in ohladil oni klerikalni srd, ki zdaj po deželi učitelju neprilike dela, spravljaje ga mej dva ognja, mej vladno nemškutarstvo in ultramontansko molitvarstvo.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 13. avgusta.

Deželni zbori so sklicani na 15. septembra, goriški in isterski pa na 19. t. m. Tržaški deželni zbor se snide 29. avgusta. Po tem takem se državni zbor teško pred

začetkom meseca novembra snide, ker bodo posvetovanja deželnih zborov gotovo 5 do 6 tednov zavzela.

Moravska volitev v brusnem okraju, kjer je klerikalni grof Belkredi propadel nasproti mladočeškemu kandidatu, zaznamuje listi kot važno pobitje klerikalne ali pravne stranke, katero so torej tudi moravski Slovani od sebe prebrali, ker klerikalna družba povsod kompromitira, ker neče biti pošten naroden sobojevnik, nego poveljnik i ukazovatelj.

Poljska „Gazeta Narodova“ govori o poznanskih Poljaci in pravi: ultramontani, ki povzdignejo prvenstvo cerkveno nad narodne zadeve, ne vedo kaj delajo. „Mi (Poljaki) se moramo postaviti samo proti Nemcem, ker gre najprej za Poljsko. Ne posnemajmo Bizantincev, ki so se za teološke pojme pulili, dokler jim Turki nijso ust zamašili. Ultramontani naj ne vpraša liberalca po njegovem verskem prepričani, nego v narodnem boju naj bosta edina.“ Pač pametne besede, tudi pri nas veljavne da bi jih le naši ultramontani k srcu vzeli in sloga bi lehka bila, ko bi enkrat tudi nehala — osobna mrzost.

V **hrvatskem** saboru je interpeliral v 3. seji Rački zavoljo ločenja hrvatskega naukovnega in verozakonskega zaklada od ogerskih enakih zakladov in kedaj se bodo ti zakladi oddali v upravo hrvatske vlade. Makanec vpraša bana, zakaj hrvatsko mesto Reka nij po svojih poslancih zastopano v saboru. Potem se volijo članovi za razne odbore. — Jugoslovansko vseučilišče v Zagrebu se ima 19. oktobra slovesno odpreti.

Srbski patrijarh Ivačkovič se je 12. t. m. po ladiji v Karlovce pripeljal in bil sijajno sprejet. Njegova instalacija je 18. avgusta. Tako vendar enkrat pridejo Srbi do urejenja svojih cerkvenih razmer. Ivačkovič je bil zdaj na Dunaji in tam v roke cesarja prisegel.

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karolina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič.)

(Dalje.)

Ko je prišla Enefa s svojim zakladom domov in ga je dedček pri njej zapazil, takoj jo je vprašal, kakova je ta knjiga?

Enefa je uže čakala na to, prisela se je torej k starčku ter mu s trepetajočim glasom prebrala Otikovo „Hrepenenje.“

Dedček se je hitro odkašljal ter rekel: „To so sicer lepe besede, le če so tudi njegovemu ravnanju podobne? Papir vse prenese, potrpežljiv je in napisati se da tudi vse, za to nij da bi morala biti resnica.“

Enefa je urno knjigo zaprla, ter trdno sklenila, da je bilo denes poslednjič, ko je z dedčekom o doktorji govorila. Vendar le nij bil tako pravičen, kakor si je zmirom

misllila; trdovratno in očitvidno ga je sovražil brez uzroka, le ker mu je tako dopalo.

Na Podgajskem vrtu, ki je z nova zelenel, skakljali so po trati pod cvetočimi drevesi, prvi ptiči. Radostno so žvižgali, pozdravljali s slemenami stare kočice lansko svojo bivališče in doli na Mrakotovem dvorcu je radostno objemal sin svojo mater. Pogledoval je tako veselo in zvedljivo, kakor tam gori ptiči, po domu, katerega uže toliko časa nij videl in ga bil skoraj na pol pozabil. Prišel je eno nedeljo zjutraj, ne da bi bil poprej kaj pisal. K sreči je bilo za njegov prihod uže zdavnaj vse pripravljeno; le nekaj je grenilo materi veselje: da nij imela za njegov zajutrak čvrsto pečenih kolačev, ali obljubila mu jih je za južino.

Mladi gospod doktor je pozdravljaval vsako pohištvo, kakor starega prijatelja; vse se mu je zdelo čudno, nenavadno in vendar tako znano in milo! Kar se je učil, nij bil nikoli v nobeni vasi; s strijcem je popotoval

le po velikih mestih, zato ga je vse tako zanimalo, kakor bi še le zdaj zapazil v resnici to, kar je videl v sanjah otročjih svojih let. Po klopi je zlezal na peč ter skočil sé zapečka, kakor je delal takrat, ko ga je mati podila z metlo; v kotel je pogledal pred pečjo, v vežo je letel gledat, stoji li tam še materina omara za krub, na kateri se je naučil „puštibirati“ — na njej se je bliščalo njeno ime z letno številko, kdaj se je možila. Za uro je potegnil, da bi se mu kukavica prikazala; stene je pregledaval, ako so na njih še vsa tista znamenja, katera je vanje vrezal; poskuša je pipec, ki mu ga je mati s semnjá prinesla; iz hiše je preplašil koklo s piščeti in mala praseta, ali kozičico je vzel v naročje in je pestoval. Z eno besedo, take reči je ugánjal, da bi jih se res ne bilo treba sramovati — podhajskemu Jeniku. Za glavo bi ne bil živ človek rekel, da je to „doktor“ iz Práge, najmanje pa Anka. Gledala je nanj z veže kakor okamneta z odprtimi ustmi, svojim očem nij

Vnanje države.

Francoski republikanci so po razidu narodne skupščine razglasili svoj program. Nasproti trem strankam (legitimistom, orleanistom in bonapartistom) morajo republikanci mirni ostati in pokazati ono zmernost in disciplino, katera je eden del njihove moči. Na tleh postave hote odgovoriti protivnim strankam; a pri vseh volitvah energično postopati. V državi, katera nema definitivne vlade, morajo volilci sami pri vsaki priliki izreči, kakšno vlado si žele. Vsaka volitev jim daje sredstvo, da izrazijo svojo voljo in zato ima vsaka volitev, tudi ona v municipalne zastope, posebno pa volitev v generalna svetovanja političen pomen. Ako se pri teh volitvah volijo republikanci, dokazujejo s tem Francozi, da žele definitivno organizirano republiko.

Po begu **Bazaine** išče vlada sokrivce. Polkovnik Villette, bivši njegov adjutant, ki je prostovoljno spremil Bazaina v ujetništvo, bil je v Marseillji zaprt. Dozdaj še nij znano, kam se je Bazaine po begu podal. Dan pred begom obiskala ga je njegova žena in otroci in najbrže je Bazaine se poslužil barke, s katero je prišla žena.

General **Garibaldi** je hudo zbolel. Zastop rimskega mesta mu je ponujal, da hoče poslati na mestne stroške zdravnike, katerih si želi. Tako vedo Italijani celo v papeževem Rimu ceniti zasluge slavnega bojvnikarja za italijansko svobodo in edinost.

Brüseljska konferenca ne more naprej z delom. Angleški minister Derby je razglasil odgovor ruske vlade glede te konference. Ruska pritrdi angleški vladi, da sme konferenca samo praktična in dosegljiva namena imeti. Rusko ne namerava morske operacije, morske vojne, priznana načela mejnarodnega prava na dnevni red postaviti. Tudi druge velevlasti so se enako izrazile.

Dopisi.

Iz Konjic na slovenskem Štajerskem 12. avg. [Izv. dop.] († Josip Rozman.) Telegrafično sem Vam naznanil nesrečno prigodbo, po kateri je naš občespoštovani nadžupnik, znani slovenski rodoljub Josip Rozman žalostno smrt storil. (Telegram je bil samo v enem delu včerajšnjega lista. Ur.) Odpeljal se je bil v jutro na svojem vozu proti Vojniku; konji se preplašijo in gosp. Rozman pade tako nesrečno z voza, da se je na sencih smrtno ranil. Obležal je v nezavesti in v sv. olje dejan dve uri pozneje

umrl. Rozman je bil 10. januarja 1812 v Šmartnu pri Kránji na Gorenjskem rojen, kjer so njegovi starši imeli lepo posestvo; za duhovnika je bil posvečen 4. avgusta 1834. Bil je kot špiritual in kanonik zvest in marljiv podpornik rajnega škofa Slomškega, ter se je po Slomškovi smrti celo pričakovalo, da zasede škofovi sedež. A tačas je uže bil tukaj v Konjicah za nadžupnika in Šmerlingovi vladi preveč naroden. Podpiral je vsako narodno početje in bil o svojem času mej prvimi štajersko-slovenskimi rodoljubi, kateri so velike žrtve doprinesli za vzbujo slovenske narodnosti, ki je zlasti v velikem delu Štajerskega od nemškutarstva bila popolnem potlačena. Naj tukaj omenim, da je pokojni „Slovenski Matici“ precej, ko se je ustanovila, daroval 1000 gld., a ne da bi se bilo razglasilo ime blagodušnega daritelja. Celjski čitalnici je daroval 200 gld. in sploh, kjer je bilo treba podpirati narodno stvar, nij se odtegnil. Zraven je seveda še v večji razmeri iz svojih dohodkov za cerkvene in pobožne namene skrbel. Naša farna cerkev kaže zvučaj in znotraj njegovo darežljivo roko; napravil je ustanovo za popboljšanje prihodkov tukajšnjih kaplanov, za dekliško šolo itd. Ustanovil je katoliško-politično društvo, čegar predsednik je bil iz početka do zdaj. Rozman je bil, da si je v poslednjih letih vedno odločnejše postavljaj na klerikalno stališče, obče spoštovan, tudi od svojih političnih nasprotnikov. Naj mu bode zemljica lahka, Slovenci pa bodo njegovo ime ohranili v blagem spominu.

Domače stvari.

— (Fajmošter obsojen.) Fajmošter Močnik iz Razdrtega na Notranjskem, mož, ki je pri zadnjih volitvah proti našemu narodnemu kandidatu agitiral, da je „vera v nevarnosti“, je bil včeraj pri ljubljanski sodnji obsojen na eno leto teške ječe in vsake 14 dni en post, ker je skrivaj grde nečistosti počenjal z osobo moškega spola. — Zdaj pa naj pojde zopet proti nam svobodomiselnim slovenskim narodnjakom s svojimi duhovenskimi tovariši vred hujskat in agitirati, da je „vera v nevarnosti“.

— (Na čast vnanjim domoljubom) bo v soboto 15. avgusta v čitalničnem vrtu velika soiré s prijazno pripomočjo pevskega zbora in c. k. vojaške godbe, ker je „Sokol“ zaradi nekaterih zadržkov praznovanje svoje desetletnice, ki bi se vršila ta dan, odložil na mesec september. Začetek bode ob 8. uri zvečer, vstopnina 15 kr.

— („Geschichte Krains.“) Prvi zvezek Dimičeve zgodovine kranjske je pri Kleinmayer & Bambergu te dni izšel in obravnava zgodovino naše dežele do incl. rimskega časa. — Priporočamo to nemško delo vsem knjižnicam in prijateljem domače znanosti. Obširnejšo kritiko nam je obljubil strokovnjak zgodovinar.

— („Der Materialismus und das Slaventhum“) se zove knjižica, ki jo je spisal dr. Jos. Sernee in ki se dobiva pri naših bukvarjih po 40 kr. Denes živo priporočamo tudi to izvrstno delce, pridrževaje si obširnejše o njem govoriti. Knjižica je lično tiskana v „narodni tiskarni“ v Mariboru.

— (Baron Pino) je v Gorico odpotoval, odkoder se koncem tedna zopet v Trst vrne.

— (Iz Vranskega) se nam poroča: Kakor pretekla leta, tako bode tudi letos napravila naša čitalnica 18. t. m., v čast rojstvenega dneva našega presvetlega cesarja, veselico. K tej svečanosti uljudno vabi

Odbor.

— (V Slatino) pri Rogatei je prišlo do 6. avgusta 2015 gostov. Sploh so toplice letos precej dobro obiskane. V Gleichburgu so šteli do 6. avgusta uže 2534 gostov.

— (Iz Novega mesta) se nam piše 12. avg.: Denes okolo ene popoldne je nastal hud vihar in toča je lopotala po našem okraji. Stari ljudje se ne vedo spomniti na tako. Vlani 19. julija je bila huda, ali kakor je denes sulo, ne! Naš kraj je uže od vlani ubog, a zdaj treba bode, da zapusti ta kraj, kjer se toča etablira. Ljudstvo bode strašno revno, če je daleč segala, za kar še ne vem zdaj. Sadje, ki je lepo kazalo, vsaj črešplje in bruske, je pobito, krompir, letos zdaj še majhen, ne bode mogel več rasti, tako ne repa in ajda.

verjela in denes je imela prvokrat drugačen obraz nego gospodinja. Gospodarica je pa opozorovala sina z skrivnim dopadanjem ter si zraven mislila: „Saj sem pravila dedčeku: da nij na njem nobene puble ošabnosti, morda je pa kaj družega, kar bi ne bilo, ko bi ga bila mati zredila.“ Končno ga je podrezala, da bi šel vendar sobico pogledat, katero je gori nalašč zanj pripravila. Doktor jo je sicer poslušal, šel z njo gori, začudil se vsaki reči posebej, zahvalil se za njeno prizadevanje, ali dolgo se v sobici nij mudil. Nikoli mu nij zmanjkalo izgovorov, da je tam žalostno, da ne bode sam, da je zdolaj v hiši bliže matere, h kateri je prišel in s katero se hoče veseliti — da ga je morala zopet doli pustiti, kjer je jel zopet okolo trapati. Odprl je vsa okna, nij se mogel natisi čvrstega zraka in pogleda na gore pozlačene z jutrajšnjim solncem. Pri oknu, pri katerem se je videlo na Ješted, mudil se je najdalje; mati ga je morala desetkrat k zajtrku klicati, predno se je vsedel k mizi, na kateri sicer nij bilo čvrstih kolačev, zato pa toliko družega, da nij bilo na njej praznega

prostorčka, čeravno je bila miza precej dolga in široka, tako da je napolnila celi ogel sobe.

„Kaj je ta kočica ravno pod Ještedom v tem hostnem zakotji?“ poprašal je mater, oziraje se vedno k oknu. „Kako prekrasno je postavljena; podobna je stari ljubeznjivi pravljici, človeku je nekako lahko in prijetno, ko nanjo pogleda.“

„Kaj je več ne poznaš? Tam je še zdaj tisti betlehem, na katerega se tako rad spominjaš.“

„Torej sem vendar le uganil, da prebiva v njej nekaj posebnega, ker po družih poslopih priznati moram, da niti v Švajci take lege nijsem videl, in ta zemlja velja za naj lepšo. Ko bi bil vedel, da mi bode tu v vaših gorah tako posebno dopadalo, bil bi gotovo enkrat striju skrivaj pobegnul. Pa on je slutil, kako bi se z menoj godilo, za to me je držal tako pozorno priklenenega, da sem mu obljubiti moral, da ne pojdem prej domov, predno bom doktor. Bal se je, da bi se več k njemu ne vrnil.“

„To se ve da bi bila velika nesreča, ko

bi bil tu ostal, kaj ne?“ rekla je mati britko in njeno do zdaj tako jasno lice je zatemnelo.

„Nesreča bi to se ve da ne bila, pač pa škoda,“ odgovori Otik. „V Pragi sem iz samega sebe nekaj storil, zdaj sem nekaj, in tu bi ne bil nič.“

Drugokrat bi mu bila mati pustila ta izgovor; nij bilo prvič, ko je imela podoben pogovor, kateri se je navadno končal z nemilim kregom, ker je vsak trdovratno pri svojem ostal. Denes je pa nejevoljno obrnila glavo od njega, kakor bi hotela pogledati, kaj se v veži dela in pustila mu je zadnjo besedo.

„Ravno mi je prišlo na misel, kar bi bil uže skoraj pozabil,“ začne Otik čez nekaj časa, osramočen od materinega molčanja, zopet prijazno in lično, da sem namreč v prešli dobi cvetoče svoje mladosti, prebujen iz slabosti vseh velicij otrok, igral popravitelja tega sveta ter mu v verzih predpisoval nove postave, in to sicer pod krilom onega vrlega starčka tam-le, katerega trdo zgrbančeno čelo robi zdaj tako mehka, les-

— (V Postojno) napravi 15. avgusta dunajsko potovalno podvzetje izlet iz Trsta. Jame bodo ta dan razsvetljene.

— (Iz Gorice) se nam piše: Martin Hadolin eden najiskrenjih goriških rodoljubov umrl je 10. t. m. po dolgi boleznijedva 26 let star. Bil je trgovec in v zadnjem času si je bil mnogo kredita pridobil. Zapustil je čvetero nedoraslih otrok in mlado žalujočo soprogo. Bodi mu zemljica lahka in blag spomin mej nami!

— (Utopljenca) pri št. peterskem mostu so včeraj dobili ribiči pri Mosteh pod Ljubljano.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 10. avg.

C. kr. državno pravdnništvo toži kajžarja Martina Bilbana iz spodnje Kokre, da je v namenu, vzajemno zavarovalno banko za Štajersko, Koroško in Kranjsko za 360 gld. in banko „Slovenijo“ za 200 gld. poškodovati, 16. februarja 1874 svojo kajžo v spodnji Kokri zažgal takó, da je gorelo in da je tudi posestvo Andrej Polajnarjevo v nevarnosti bilo. S tem dejanjem je hudodelstvo zažiganja po §. 169. doprinesel. — Martin Bilban je bil namreč v posestvu kajže št. 43. v. spodnji Kokri, katera je bila lesena in z deskami pokrita in v kateri je on sam stanoval — 16. febr. 1874 je hišo zaklenil in šel v planino Antona Šenka iz Potoče, kjer je s Cudermanom seno vozil. — Ob 7 zjutraj sta Neža Vrtačnik in Marija Mubi na potu v Kranj mimo kajže šli in Neži Vrtačnik je uže ta čas nekaj po neki zežgani stvari dišalo, ter je še Marijo Mubi na to opomnila, dim pa se še nij videl. — Mej 10. in 11. uro sta 9-let stari Marijana Bržnik in Marija Valjavec zapazili, da nekaj sežganega smrdi in Marijana Bržnik je domov letela in to svoji materi in sestri povedala, kateri pa na to nijsta pazili. — O poludne je pa začelo s plamenom goreti na strani Polajnarjeve hiše, in kajža je hitro zgorela ker je takrat vihar pihal. Najbližnji posestvi Andre Polajnarja, to je uljak in kozlec sta z deskami pokriti in leseni. Torej

bili ti posestvi v velikej nevarnosti. — Ta ogenj je moral biti nastavljen, ker po odhodu lastnika nihče nij v hramu bil, ki je zaklenel bil in ker je ogenj od znotraj nastal, ker v hramu pred njegovim odhodom nobenega oguja za kuhati nij bilo, kakor lastnik sam prizna.

Kar storilca zadeva so ljudje takoj na Martina Bilbana sumili in zoper njega govoré naslednje okolnosti. Martin B. je zažgano kajžo uže 3 leta pri štajerski zavarovalnici za 360 gld. zavaroval, če ravno je kajža od Andreja Polajnarja in Andreja Zelarja iz Tupalič samo na 200 gld. cenjena bila in jo je on pred požarom Luki Bohincu za 200 gld. prodajal. — Razen tega pa je še svojo pohišje in sicer po pogodbi od 9. novembra 1872. dve leseni mizi, eno omaro za mleko, oblačilo za trikrat preobleči, 2 skrinji, 12 seženj drv, 24 mernikov žita, 12 centov sena in 1 cent slanine, pri zavarovalni banki „Sloveniji“ za 200 gld. zavaroval, čeravno sosedje pravijo, da nikdar nij toliko oblačila, lesa, žita, moke in sena imel. Po požaru on sam nij vedel kaj mu je zgorelo in je različno govoril.

Eva Beržnik, katera je obleko Martina Bilbana dobro poznala rekla je, da mu je samo 1 kapa, 1 suknjica, 1 hlače, 1 lajbič, en par črevljev in 1 stara marela pogorela.

Kar drugo pohišje zadeva je Jakob Polajnar 15. februarja 1874. v hiši Martina Bilbana bil in je na pečji klopi 1/2 mernika ajdove moke v žaklju in pod posteljo prazno tunjo videl, drugega pohišja pa nij bilo.

Iz tega se vidi, da Bilban tistih rečij kattere je pri banki „Sloveniji“ zavaroval niti imel nij, kar je imel, pa pred požarom iz hiše spravil kljubu temu pa je rekel, da mu je vse pogorelo. Razen tega pa je Martin Bilban uže 25. oktobra Jože Bohinca hotel zapeljati, da mu naj požge, — ta dan je bil on v Potočah pri starših Jožeta Bohinca in je Luki Bohincu svojo kajžo prodajal, ker pa ta nij hotel kupiti, je pozneje ko je z Jožem Bohincem sam bil, njemu rekel „uže vidim, da ne morem kajže prodati“, in da bi bi rad nekoga dobil, kateri bi mu jo zažgal, in on bi mu rad še kaj plačal. Ko

Bohinc na to nij nič rekel, se je proti njemu obrnil, in ga prosil, naj mu kajžo zažge, za kar mu bode vračilo dal. Ko se je Jože Bohinec branil to storiti, odšel je rekoč: mislil sem, da boš storil, ker si za vse pripravljen. — Bilban to vse taji in pravi, da se mu je Jože Bohinec sam ponujal. — Ker pa je Jože Bohinec dolgo časa pred požarom to svoji materi Mariji Bohinec in očetu Jurju Bržniku pravil, zato je njegova izpovedba bolj verjetna ko Bilbanova. Jak. Polajnar je 15. febr. 1874 ko je pri njem bil, videl na peči veliko gobo — tačas pa ko je kajža gorela, bil je na tistem mestu en pisker, nij pa gobe bilo. — Ker on po izpovedbi sosedov nikdar nij tabaka kadil, za to je posestvo te gobe zelo sumljivo, čeravno se Bilban izgovarja, da je gobo za prodaj kupil. Jako sumljivo je Bilbanovo zadržanje, ko je slišal, da je njegova kočja pogorela. — Po izpovedbah prič Antona Šenka, Cudermana in Janeza Šavsca, kateri so zraven bili, ko je prvokrat slišal, da mu je kajža pogorela, se on nij nič ustrašil, nego je rudeč postal začel se smijati in praviti, da mu nij nič mar ker je za 600 asekuriran. Tudi je vprašal, kako se je ogenj začel in je sam rekel, da mu je nekdo moral zažgati.

Iz vseh okolštin sledi, da je Martin Bilban v namenu dobiti zavarovalni znesek od 560 gold. pred ko je odšel svojo kajžo sam zažgal.

Porotniki (K. Karinger, A. Burger, Sp. Pesjak, J. Šober, A. Milavec, Fr. Burger, P. Lasnik, V. Petričič, J. Majer, A. Mesar, A. Dreo, A. Winkler) so na glavno vprašanje: Ali je zatoženi Martin Bilban kriv, da je 16. svečana 1874 v namenu vzajemno zavarovalno društvo za 360 gl. in banko Slovenijo za 200 gl. poškodovati svojo kajžo tako zažgal da se je ogenj vnel in da je s tem tudi tujo lastnino v nevarnost ognja pripravil? — odgovorili: „Da“ in sicer z 10 glasovi proti 2 ki sta bila za „ne“.

Sodba je bilá potem: Martin Bilban je kriv hudodelstva po §. 169 k. z. in je po §. 167 k. z. z ozirom na §. 338 k. z. obsojen na štiri leta teške ječe s postom vsak mesec poostrene.

keča korona oblakova; podpisoval sem se na take izlive „Ještedski“.

Mati iz tega nij ujela družega, kakor da hvali Ješted in da se ga je v Pragi rad spominjal.

„To je res, naš Ješted je zmirom enak“, je rekla, „imamo tudi oči vedno vanj obrnene. Pošilja nam dežja, megle, nevihte, kar je ravno na času, ravno kakor bi imel morje v sebi. To sam bog ve, kje se ta voda v njem nabere; včasih si pravivi z Anko, da je to vendar čudno. Začne se z njega polagoma kaditi, črez malo časa ga uže zopet nij videti od samih oblakov in še eno uro ne traje, uže gre z njega dež ter lije kakor bi iz škafa ulival.“

Otik se je posmijal materi, ker si misli, da je shramba za dež v globinah Ještedskih v nekem tam skritem morji. Ona pa tega nij videla, imela je oči ravno na njegovih kofrih, kateri so do zdaj sredi sobe ležali.

„Kje pa imaš ključke od svojih reči?“ vprašala ga je. „Le zajtrkovaj in daj jih meni, ti jih bodem sama pospravila; nij dobro, če se dolgo po kofrih mačkajo. — Moj bog, dečko, ti imaš obleke; kdaj jo češ raz-

trgati? Tega imaš menda dovolj, kar boš živ? Ena, dve, tri, štiri, pet, šest sukenj in koliko naprsnikov tu in tu še dve zgornji suknji!“

„Ali mati,“ zakliče Otik jezno, „zopet začenjate! Mislil sem, da boste tukaj bolj prizanesljivi proti meni nego v Pragi, kadar ste me obiskali. Le kako morate od mene terjati, da bi svojo obleko tako dolgo imel in nosil, dokler je ne raztrgam — saj bi vas samih moralo biti sram. Mladi pravnik v Pragi je vendar kaj družega kakor stari „rihtar“ v hribih, kateri se da v svojej svatovski suknji pokopati, ako nema nobenega sina, da bi mu jo zapustil. Ne samo vi meni, ampak tudi jaz vam imam kaj očitati: nijste bili in še zdaj nijste dovolj ponosni na me, če ravno sem svetu podoben in zdaj s pet in dvajsetimi leti uže doktor. S čem sem vas kdaj razžalil? Ali ste morali postavim katerikrat za me dolg plačati kakor druge matere za svoje sinove?“

„Še to, da bi bil dolg delal, ko si imel zmirom toliko denarja, da ga morda cela naša vas v enem letu nij toliko potratila, kakor ti sam.“

„Naj uže bode, da sem mnogo potratil; ali se nijsem pa zato dobro učil, ali nijsem vselej s častjo dodelal po vseh šolah?“

„Nikar ne zapázi, kolikrat sem prišla vsako leto v Prago s polnim vozom masla, s kuretnino, zelenino, katere reči sem po profesorskih kuhinjah razpeljavala. Te tvoje dobre rede sem dobro plačala.“

„Z vami, mati, vendar prav nič nij; pri vas nemam le ene dobre lastnosti in zasluge. Malate me tako črnega, da bi se moral sam sebe prestrašiti, ko bi ne vedel, da je to le vašá navada. Mislite, da bi se pregrešili, ko bi me hvalili ter me s tem morda pokazili; po vašem prave matere le karajo in kaznujejo. — Te suknje nikar ne nosite z drugimi gori; vzel jo bom na-sè, bom šel za trenotek malo po polji pogledati. Je toplo in jasno, prinesel sem vam lepo pomlad. Kam pojdem, se ve da, še ne vem. v Pragi hodim ob nedeljih te čase s svojimi znanci po „Prekopih.“

„In to vsako nedeljo?“ vprašala je mati, ko je sinovo suknjo pozorno na stolov naslon položila; „kaj je tam vsako nedeljo kaka slavnost?“ (Dalje prih.)

Razne vesti.

* (Jagnedi in topoli.) Na mnogih krajih še imajo navado, da ob cestah zasadijo jagnede in topole, namesto da bi sadno drevje zasadili. Škoda za njive in travnike ob takih cestah, ki so na straneh z jagnedi ali topoli zasajeni, je velika, ker niti trava, niti drugi poljski pridelki ne rasto tako obilno, kakor v bližini, kamor ne sega senca teh dreves. Pa glavna škoda ne pride od senca, ampak od korenin, kajti jagnedi poženo korenine daleč okrog in sicer tako površno, da te korenine ves redivni sok iz zemlje popije. Vse drugače je s sadnim drevjem; gruške in črešnje imajo korenine bolj naravnost v globočino, slive in jabelka pa s svojimi koreninami ne segajo čez cestni graben.

* (Petrolej za ohranjenje lesa.) Ako se lesena roba, katera pogosto na dežji leži, kakor plugi, brane itd. s petrolejem dobro namaže, ohrani se pred strohnenjem, pokanjem, odcepljenjem. Les mora, se ve da, popolnem suh biti in se potem parkrat dobro namazati, dokler se petrolej na lesu več ne posuši. Vrata, zaklopnice, klopi se naprej s petrolejem in potem še le z oljnato barvo namažejo. Tudi proti gobi na lesu in zidu je petrolej dober pomoček.

* (Pater Theiner,) jako učen mož je v Rimu umrl. Njegovo prvo delo je bilo: "Uvedenje posilnega celibata pri krščanskih duhovnikih in njegovi nasledki." Bil je tačas še od liberalizma nadahnen, pozneje pak je stopil v jezuitovski red.

* (Lulu), kakor Francozi šaljivo zovejo mladega Napoleona, neki nij posebno talentiran. Obiskal je lani šolo v Woolwichu, a mej 38 učenci je dobil najslabše spričevalo. Bonapartistični listi bi tega radi tajili, pa konservativni angleški časnik „Hour“ pri-

naša poročilo te šole, iz katerega se vidi, da je izmej 38 učencev samo 37 izpite povoljno napravilo; mej temi pa se ne bere Lulu.

Prejeli smo sledeče pismo:
Št. 10944.

Slavni redakciji „Slovenskega Naroda“.
V „Slovenskem Narodu“ št. 182 od 12. t. m. nahajajoča se opazka, da se truplo utonelega Janeza Parkelna ni iskalo, ni resnična, ker se je po tukajšnjem ukazu koj ko se je nesreča izvedela, po krakovskih ribčih Francu Čelešniku, Jožefu Vidmarju in Francu Bezlaju čolna z potrebnim orodjem, tam koder se je nesreča pripetila in dolej po vodi čez dve ure brez vspeha iskalo.
Mestni magistrat v Ljubljani 12. avg. 1874.
Župan: Laschan.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim po izvrstni Revalescière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodeci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, naprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, scalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekom kljubovala:

Spričevalo št. 74.670.

Na Dunaji 13. aprila 1873.

Sedem mesecev je sedaj, ko sem bil v najopubnejšem položaji. Bil sem bolan na prsih in živcih, tako da sem od dneva do dneva vidno ginéval in

vsled tega dalj časa nijsem mogel se učiti. Slišal sem o Vašej čudovitej Revalescière, rabil sem jo in Vas morem zagotoviti, da se čutim po enomesečnem vživljanju Vaše tečne in zlahne Revalescière popolnem zdravega in okrepečnega, tako da morem, ne da bi se tresel, pisati. Napoten sem tedaj, vsem bolnim to razmerno jako dober kup in okusno zdravilo kot najboljši lek priporočati in ostajem Vaš udani

Gabriel Teschner,
slušatelj javnega višjega
trgovinskega učilišča.

Spričevalo št. 73.668.

Mitrovice, 30 aprila 1873.

Hvala izvrstnej moki je moja sestra, ki je na nervoznem glavobolu in nespečnosti trpela, po porabi 3 funtov na potu k boljšanju. Ob enem si dovolim, Vas uljudno prositi, da mi na poštno povzetej 1 funt Revalescière navadne sorte, poleg razločnega puduka za rabo te moke pri otrocih 8 tednov starih pošljete.

S spoštovanjem

Nikolaj G. Kostic.

Spričevalo št. 73.704.

Přílep, pošta Holešan na Moravskem 7. maja 1873.

Ker mi je od Vas že davno prejeta Revalescière du Barry pošla in je za mojo želodčno slabost in neprebavljivost dobro in splošno zdravilo, Vas prosim, da mi od prave Revalescière 2 funta na povzetej kakor hitro je mogoče pošljete.

Spoštljivo udani
Jožef Roháčček, gozdar.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odrasčenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V ploščah pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetejih.

Dunajska borza 13. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gid.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	75	"
1860 drž. posojilo	107	"	—	"
Akcije narodne banke	974	"	—	"
Kreditne akcije	242	"	25	"
London	109	"	80	"
Napol.	8	"	79 1/2	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	103	"	50	"

Strelni zadev v Rojanski čitalnici.

15. in 16. avgusta bo streljanje z darili.

Z dovoljenjem odbora

Ivan Hensal.

(211—2)

Razglas.

Ker c. kr. priv. **vzajemna zavarovalnica v Gradcu** sedaj tudi **premakljive stvari vsake vrste proti ognju zavaruje**, tako si šteje podpisano vodstvo v čast, **zdaj ob času žetve**

p. n. gospode gruntne posestnike

na

zavarovanje poljskih in senožetskih pridelkov proti ognju

posebno opomniti.

Zavarovalne ponudbe sprejemajo se v pisarnici vodstva, v Gradcu, Sackstrasse št. 20, pri glavnih zastopništvah v Celovcu in Ljubljani, kakor tudi pri okrajnih zastopništvih, koder se tudi opravilna razjasnila z največjo radovoljnostjo podelijo. (210—2)

Vodstvo vzajemne zavarovalnice v Gradcu.

Za posojilnice in hranilnične zadruge.

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani izdeluje vse za posojilnice in hranilnične zadruge potrebne tiskovine: 1. pravila, 2. zadržne knjižice, 3. hranilnične knjižice, 4. oglašje k pristopu, 5. dolžna pisma; 6. knjige za knjigovodstvo, in sicer a) blagajnična knjiga za dohodke, b) blagajnična knjiga za stroške, c) konto za zadržni fond in inventar, d) konto za zadržne deleže, e) konto za hranilnične vkladne, f) konto za posojila; 7. imenik zadržnikov itd.